

## บทคัดย่อ

การศึกษารวบรวมข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยชุดโครงการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 4 โครงการย่อย คือ การศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว การศึกษามูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ การพัฒนารูปแบบสินค้าของที่ระลึก และการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้ยั่งยืน วัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อจัดทำฐานข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้ผลการศึกษา ดังนี้ แหล่งท่องเที่ยวทั้ง 3 แหล่ง มีศักยภาพอยู่ในระดับสูง คือเป็นแหล่งท่องเที่ยวหลักของแต่ละจังหวัดที่นักท่องเที่ยวจะนึกถึงเป็นอันดับต้นๆ เมื่อมาจังหวัดนั้นๆ การประเมินมูลค่าแหล่งท่องเที่ยว พบว่า แหล่งท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ้งมีมูลค่ามากที่สุดเท่ากับ 2,383,023,788.94 บาท รองมาคือพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติโคราชมีมูลค่าเท่ากับ 306,126,143.21 บาท และอุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาทมีมูลค่าเท่ากับ 121,109,764.20 บาท การพัฒนารูปแบบของที่ระลึกควรมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของท้องถิ่น และความสอดคล้องกับศิลปวัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว คือ การส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง และให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ของแหล่งท่องเที่ยว

## **Abstract**

This survey research involved three places in the Northeast of Thailand as Tourist-Ecotourism places such as Phanomrung Historic Park in Buriram province, Phu Kum Khao Dinosaur Museum in Kalasin province and Phu Phra Bat Historical Park in Udonthani province. The factors concerned in this study were considered as following ; study of potential of tourist place, economic valuation of national park and wildlife sanctuaries, developing types of the souvenir for eco-tourism and the participation and promotion of ecotourism for national parks in the northeast of Thailand. The research aimed to study and create the database of Eco-tourist places in the Northeast of Thailand. Results showed that all of them were classified to be highly potential for the ecotourism places. Economic valuation results exhibited that Phanomrung Historic Park was the most valuable tourist place followed by Phu Kum Khao Dinosaur Museum and Phu Phra Bat Historic Park, accounting for 2,383,023,788.94 baht, 306,126,143.21 baht and 121,109,764.20 baht, respectively. For the type and material of souvenirs, most of the samples considerably agreed that the design of souvenirs needed be improved to be more distinguished with the local unique characteristics and corresponded with the local culture and tradition. Moreover, the souvenirs should be made of the local materials and conformed to the traditional wisdoms. The participation of the local population in order to develop the tourist places was to seriously help encourage the eco-tourism and also follow the policy of the tourist places.

## คำนำ

โครงการวิจัยเรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ฉบับนี้ ประกอบด้วยโครงการย่อย 4 โครงการ ได้แก่ ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ (เขื่อน) และอุทยานประวัติศาสตร์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, การเพิ่มศักยภาพในการพัฒนารูปแบบการผลิตสินค้าประเภทของที่ระลึกเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, การประเมินมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ของพื้นที่ป่าอนุรักษ์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ การมีส่วนร่วมและการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานแห่งชาติของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อให้การศึกษารอบคลุมการท่องเที่ยวในหลายๆ ด้าน

โดยการวิจัยในครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงได้เนื่องจากได้รับความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ด้านการท่องเที่ยวในหน่วยงานของรัฐ ผู้บริหาร ผู้อำนวยการ อาจารย์หรือตัวแทนของสถานประกอบการ ธุรกิจการค้า การท่องเที่ยว ตลอดจนนักท่องเที่ยวตามสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่ได้สละเวลาให้ข้อมูล ให้สัมภาษณ์และกรอกแบบสอบถาม โดยโครงการวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนจากทุนอุดหนุนโครงการวิจัย ประเภทอุดหนุนทั่วไป ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 จากมหาวิทยาลัยขอนแก่น คณะผู้วิจัยใคร่ขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง หากมีสิ่งใดบกพร่องหรือผิดพลาดประการใด คณะผู้วิจัยขออภัยและขอรับการพิจารณา

## สารบัญ

|                                     |    |
|-------------------------------------|----|
| บทคัดย่อ                            | ก  |
| คำนำ                                | ค  |
| บทที่ 1 บทนำ                        | 1  |
| บทที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานในพื้นที่ศึกษา | 6  |
| บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย          | 26 |
| บทที่ 4 สรุปและอภิปรายผลการศึกษา    | 49 |
| บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ | 74 |
| บรรณานุกรม                          | 79 |